

Zatočil, Leopold

Rejstřík k Sáze o Volsunzích

In: Zatočil, Leopold. *Sága o Volsunzích*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960, pp. 258-270

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126633>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

REJSTŘÍK K SÁZE O VOLSUNZÍCH

Agnarr eda Audabródir, bojuje proti Hjálmgunnarrovi 21 (20).

Áki, karl á Spangareidi, pěstoun dcery Sigurda a Brynhildy, Áslaug 1 (43), (kap. VS 43 = 1. kap. sagy Ragnars lodbrókar). Z podnětu své manželky Grímy zavraždí Heimira.

Álfr inn gamli 9.

Álfr, sonr Hjalpreks konungs af Danmörk. Ožení se s Hjordís, dcerou krále Eylimiho a vdovou po Sigmundovi. 12, 13, 26 (25).

Álfr, Hundings sonr 9.

Alsvinnr (též Alsvídr), hestr 21 (20), sloka 15 = Sd. 15; (kůň Alsvinnr spolu s koněm Árvakem táhne sluneční vůz).

Alsvídr, Heimis sonr; vítá Sigurda 24 (23); mluví se Sigurdem o Brynhildě 25 (24).

Andvari, dvergr, je chycen Lokim v podobě štiky 14.

Andvarafors, vodopád Andvariho 14.

Andvaranautr, gullhringr 14, 29 (27), 30 (28).

Árvakr, viz Alsvinnr.

Asgarðr, 9.

Áslaug, dóttir Sigurðar Fáfnisbana ok Brynhildar Budladóttur 29 (27). Její pěstoun Heimi prochá s ní do Spangareid 43 = 1. kap. RSL;

Atli, Budla sonr, bratr Brynhildin 26 (25); Brynhild věští Gudrúně, že si ho vezme za muže 27 (11); jeho účast na svatbě Gunnarrově a Brynhildině 29 (27); Gunnar praví, že by ho měla Brynhilda vidět zabitého 32 (30); ptá se Brynhildy, zda by si nechtěla zvolit toho za muže, který přijel na koni zv. Grani 32 (30); ožení se s Gudrúnou 34 (32); jeho sny 35 (33); pozve Gudrúniny bratry Gunnara a Hogniho do své říše 35 (33); bojuje proti svým švagrům 38 (36); dá Hognimu vyříznout srdce a Gunnara uvrhnout do hadí jámy 39 (37); Gudrún se na něm pomstí 40 (38), srov. též 43 (41).

Audabródir, viz Agnarr.

Barnstokkr, dub v hale krále Volsunga 2, 3.

Bekkhíldr, Budla dóttir ok Heimis kona 24 (23).

Bera, kona Högna, její bratr Orkningr 37 (35); přeje šťastnou cestu Gjúkovečům ibid.; viz Kostbera.

Bikki, rádgjafi Jormunreks konungs 32 (30), 41 (39), 42 (40).

Borghílder, kona Sigmundar 8; podává Sinfjotlimu otrávený nápoj 10.

Bragi, áss [srov. kap. 21 (20), sloka 16 = Sd. 16. „á Braga tungu“], bůh básnictví.

Brávöllr 9, jméno roviny u Norrköpingu, na které byla vybojována bitva mezi Sigurdem hringr a Haraldem hildetönn. (V HH I, 42 se nelze domnívat, že se události opěvované v písni o Helgim odehrály v Östergötlandu, neboť básník vyšperkoval podle Sijm. — Ger. II, 95 svůj výtvor známými nebo fingovanými jmény).

Bredafönn f. závěj nazvána podle zavražděného Brediho 1.

Bredi, bræll Skada 1.

Brynhildr, Budladóttir. Sýrkorka vypravuje o ní Sigurdovi 20; Sigurd ji budí ze spánku 21 (20); Br. ho učí runoznalství ibid.; Br. dává Sigurdovi užitečné rady 22 (21). — Rozmluva se Sigurdem, který se s ní zasnoubí 25 (24); vykládá Gudrúně sny 26 (25). — Grimhild podá Sigurdovi nápoj, že na Br. zapomene 28 (26); Sigurd ji získává pro Gunnara 28 (26); spor s Gudrúnou 30 (28); ulehne na lože a rozmlouvá s Gunnarem 31 (29); rozmluva se Sigurdem ibid.; popouzí Gunnara k vraždě Sigurda ibid. (konec) a 32 (30); směje se nad žalem Gudrúniným ibid.; rozmluva s Gunnarem 32 (31); předpovídá budoucí události 32 (31) (konec); je spálena spolu se Sigurdem 33 (31); Heimi truchlí nad její smrtí 43 (1).

Buslitjorn, f., řeka, do které jsou hnání koně, z nichž si Sigurd vybere hřebce Graniho 13.

Budli, konungr, jeho dcera Brynhild 25 (24); konungr 26 (25); Gunnar se uchází o jeho dceru Brynhild 28 (26) (konec); účastní se svatby Gunnara s Brynhildou 29 (27); Brynhild se zniňuje o prstenu, který od něho dostala 31 (29); jeho bratra, mocného náčelníka, usmrtili podle slov Sigurdových synové Gjúkovi 31 (29); vládne zeměmi 40 (38).

Danakonungr, král Dánů 31 (29).

Danmork, Dánsko 12, 34 (32).

Dvalinn, dvergr 18.

Erpr, Jónakrs sonr 41 (39); je zabit bratry Hamdirem a Sqrlim 44 (42). V Ghv., Snorriho Eddě a ve VS jsou všichni tři bratři označováni jako synové Jónakra a Gudrúny (Ragnarsdrápa se určitěji nevyjadřuje), kdežto v Hm. se o Erprovi mluví jako o „inn sundrmoedri“, Hm. 13, 1 (Neckel, Gloss. 11, sw. Adj. von anderer Mutter geboren, Stiefbruder). Podle Hm. byli jen Hamdir a Sqrli syny Gudrúny, kdežto Erpr byl synem Jónakra a konkubíny. — Synové Etzla a Helchy, kteří padli v bitvě u Raveny, nazývají se Erpfe a Orte (Biterolf), Scharpfe a Orte (Rabenschlacht), Erpr a Ortvin (Þidrekssaga). Pochází tedy jméno Erpr z německého pramene, jak se zdůrazňuje v Komm. II, 287; na severu máme Erpr a kromě toho Jarpr („ist fast ausschliesslich norwegisch und ist dort seit dem 14. Jht. nicht selten“); adj. jarpr značí „dunkelbraun“. Bratři mu spílají hornungr „Bastard“ a nazývají jej potupně jarpskammr „brauner Knirps“. Oni sami jsou označováni za „hrafnbláer ofbarmar Erps“ — „die rabenblauen oder schwarzen Brüder Erps“ (Ragn. ed. Gering 3, 7 a násl.); srov. Sijmons, ZfdPh 38, 1906, 151.; srov. též, co o barvě vlasů všech tří bratří (H., S., Erpr) a též Niflungů uvádí Snorriho Edda (F. Jónsson, kap. 42, str. 189: áttu þau (tj. Gudrún a Jónakr) III. sonu, er svá hétu, Sqrli, Hamdir, Erpr; þeir váru allir svartir sem hrafn á hárs-lit sem Gunnarr ok Hogni ok adrir Niflungar).

Eyjólf, Hundings sonr 9.

Eylimi, konungr, provdá svou dceru Hjordis Sigmundovi 11; bojuje proti Lyngvimu a padne 11, 12; Brynhild se zmiňuje o něm 26 (25).

Eymódr, kníže 34 (32) (nedopatřením místo Eymundr?; srov. Gering-Sijmons, Kommentar II, 301; pozn. ke Gudr. II, 20, 2 [= Neckel 19, 3]).

Fáfnir sañ (původně asi Fafnner „Umschlinger“, Ger. — Sijm. II, 145 n.) syn Hreidmarův a bratr Reginův, zmocní se zlata v podobě saně a stráží je 14; Sigurd slibuje Reginovi, že Fáfna zabije 15; je zabit Sigurdem 18; Regin pije Fáfnovu krev 19; Sigurd si odváží jeho zlato 20; zmínka o skolení draka 23 (22); Gudrúna okusila z Fáfnova srdce 28 (26); Sig. dává Brynhildě prsten z Fáfnova pokladu a odnímá jí prsten Andvaranaut 29 (27); zmínka o Faf. 30 (28); o Fáfnově dědictví (pokl.) 31 (29); Sigurd Fáfnobijce 42 (40), 43 (41); viz též Sigurdr Fáfnisbani.

Fengr = Ódinn 17 (sloka 5 = Rm. 18).

Fjón, dánský ostrov Fyn (něm. Fünen) 34 (32).

Fjólnir = Ódinn 17 (sloka 5 = Rm. 18).

Fjornir = Gunnarův číšník 37 (35).

Frakkar, Frankové 34 (32); (viz Langbardar).

Frakkländ, země Franků 21 (20).

Frekasteinn, (= vlčí skála) 9; lokalita, kde se odehrála bitva mezi Helgim Hundingbijcem a Hoddbrododem, synem Granmarovým.

Frigg, manželka Ódinova 1; bohyně domácího štěstí, manželství a lásky (jí je zasvěcen pátek, srov. něm. Freitag, k Fria, Fria atd., podle Veneris dies).

Gardakonungr, 29 (27), král Rusů (Gardar [pl. od garðr] Rusko = Gardaríki; tam teprve poznali Seveřané hrady).

Gautland, Götland ve Švédsku, (Siggeirova země) 3, 4, 5.

Gjúki, konungr, jeho rod 26 (25); jeho dcera 26 (25); Gudrún jede zpět od Brynhildy domů ke svému otci Gjúkimu 27; Sigurd přichází k jeho dvoru 28 (26); srov. ještě 29 (27), 31 (29).

Gjúkungar, 26 (25), Gjúkovci (= Gjúki a jeho synové).

Glaumvqr, kona Gunnars (Gunnarova druhá žena), nalévá vína 35 (33); vypravuje Gunnarovi své sny 37 (35); oslovuje Vingih, posla Atliho 37 (35).

Gnipalundr, přístav 9, (od gnípa f. Abhang, gnúpr totéž).

Gnitaheidr 13, 35 (33). Islandský benediktinský opat Nikulás ze pverá (+ 1159) sepsal cestovní příručku pro poutníky, putující do Říma a do Palestiny (kolem r. 1150). Cestoval z Paderbornu do Mohuče (Meginzeborg) a popisuje: þar í milli er þorp er Horus (Horohús, dnes Horhausen na řece Diemel) heitir, annat heitir Kiliandr (Chalantra, dnes Kaldern an der Lahn, nedaleko Marburku) ok þar er Gnitaheidr, er Sigurðr vát at Fáfni (srov. Ger.-Sijm. II, 145 a k tomu dodatek: „Offenbar hat ein ähnlich klingender westfälischer Name die Veranlassung zu dieser Lokalisierung gegeben, aber man hätte die Heide nicht dort gesucht, wenn nicht die Nibelungensage, die durch die mehrfache Erwähnung des Rheinstroms selbst für ihre Heimat zeugt, längst allgemein als eine deutsche gegolten hätte“). Podle Akv. 4 a 5 se nachází Gnitaheidr někde v říši Atliho. Význam podle G. Neckla „Schnakenheide“, podle Ger.-Sijm. ibid. Geröll-ebene, vgl. norweg. gnita „kleiner Brocken, kleiner Scherben“; srov. též P. Herrmann 68, pozn. 3.

Gotí hestr (= Gunnarův kůň) 29 (27), (tedy vlastně „gótský“ hřbec. Gótsí koně byli proslule známí).

Gramr, sverð (meč Sigurdův, 7 pídi dlouhý; VS 23 [22]); srov. též adj. gramr = rozlícený, nepřátelský; srov. Neckel, Glossar 64: „Der Schwertname Gramr beruht auf Beseelung“). Sigmund tak pojmenuje meč, který bude zhotoven z kusů jeho rozbitého meče 12; Regin jej zhotoví 15; srov. o něm 17, 19, 20, 23 (22), 29 (27); Sig. klade meč mezi sebe a Brynhildu ibid.; jím zabije Sigurd svého vraha Gutthorma 32 (30).

Grani, hestr, kůň Sigurdův, pocházející přímo od Ódinova koně Sleipnira (nesouhlasí s adj. grár, šedý, Grauschimmel, poněvadž to nepřipouští krátký vokál. Srov. Lex. poet. 2. vyd., s. v. a F. Jónsson v rejstříku k Snorriho Sturlusona Eddě, s. v. en hest „med den lyse, bleggule overlæbe“ — „das Tier mit eigentümlicher — blassgelber? — Oberlippe“). O jeho původu viz VS, kap. 13. O jiném, zcela odlišném původu tohoto koně viz þidr. saga kap. 272, 273; podle této verse je majitelkou toho nezkratitelného koně, který se nedá ani dvanácti muži zkrotit, sama Brynhild, k níž se dostaví Sigurd, aby si jej od ní vyžádal. Srov. též mezi hesta heiti v Snorriho Eddě, str. 131. VS se o něm často zmiňuje: 9, 13, 20, 25 (24), 28 (26), 29 (27), 30 (28), 31 (29), 32 (30), 34 (32).

Granmarr, Hoddbroz faðir 9.

Granmarr viz Guðmundr.

Grikkland Řecko 23 (22).

Gríma, pěstounka Áslaugy; na její popud zavraždí její manžel Heimira 1 (43).

Grímhildr, manželka krále Gjúkiho, znalá kouzel 26 (25); podává Sigurdovi nápoj zapomnění 28 (26); radí Gjúkimu, aby dal Sigurdovi Gudrúnu za manželku 28 (26); radí Gunnarovi, aby se ucházel o Brynhildu 28 (26); poučuje Sigurda a Gunnara, jak by se měli přestrojít jeden za

druhého 29 (27); děkuje Sigurdovi za jeho doprovod *ibid.*; Brynhild ji pomlouvá a vidí v ní původce všeho zla 30 (28), 31 (29); popouzí Gutthorma, aby zabil Sigurda 32 (30); zjednává smír mezi Gunnarem a Gudrúnou 32 (30); vyhledá Gudrúnu zdržující se v Dánsku a přemlouvá ji, aby se provdala za Atliho 34 (32).

Grindir (fyrir Grindum), místní jméno (od grind, f., pl. grindr „Rahmengestell, Pferch, Hürde“) pův. ohrazené místo u přístavu 9 (HH I 50,5; o tom srov. náš slovník s. v. fyrir).

Gríplir, móðurbróðir Sigurðar (strýc Sigurdův se strany matky Hjordis, věští Sigurdovi budoucnost) 16; (jméno [nom. agentis od slov. grípa?] se nevyskytuje v sev. písemnictví).

Gudmundr, syn Granmara, hádá se se Sinfjotlim (rkp. chybně Grammar) 9.

Gudrún Gjúka dóttir 26 (25); její sen je vyloučen Brynhildou 26 (25), 27 (25); provdá se za Sigurda 28 (26); pojídá z Fáfnova srdce 28 (26); její spor s Brynhildou 30 (28); hovoří se svými komorníky, s Gunnarem a se Sigurdem o Brynhildě 31 (29); oplakává Sigurda 32 (30); Brynhild předvídá její další osud, jakož i osud jejího rodu 32 (31) [konec]; velebí Sigurda 34 (32); přichází do Dánska 34 (32); Grímhild ji přemlouvá, aby se provdala za Atliho 34 (32); vykládá Atliho sny 35 (33); vyrývá runy, jimiž chce varovat své bratry před Atlim 35 (33); bojuje společně se svými bratry proti Atliho mužům 38 (36); proklíná Atliho 39 (37); posílá Gunnarovi harfu 39 (37); rozmluva s Atlim 40 (38); usmrcuje Atliho a své syny 40 (38); u Jónakra 41 (39); provdává Svanhildu za Jormunrekka 42 (40); popouzí své syny Hamðira a Sorliho, aby pomstili svou sestru Svanhildu. — O jméně srov. Ger.-Sijm. I, 388 (Hdl. 27, 2 = Neckel 27, 3): „Wie es gekommen ist, dass diese Figur (die Kriemhilt der deutschen Sage) im Norden einen anderen Namen bekommen hat und den eigenen an die Mutter abtreten musste, wird sich schwerlich mit Sicherheit ermitteln lassen (s. Sijmons in Pauls Grundriss² III, 657). In Norwegen und Island gehörte G. seit alter Zeit zu den beliebtesten Frauennamen“.

Gungnir, spjót (Óðinův oštěp, srov. d. gynga, šv. gunga houpati, tedy tolik co komíhavý, houpatý, klátivý). — VS 21 (29) = sloka 17 = Sd. 17; (v rukopise chybně Gaupnis místo správného Gungnis R).

Gunnarr, syn Gjúkiho 26 (25), 28 (26); vstupuje se Sigurdem v pokrevní bratrský svazek 28 (26); uchází se o Brynhildu 29 (27), kterou pro něho získá Sigurd 29 (27); je uváděn ve sporu obou královen 30 (28); rozmluva s Brynhildou 31 (29); je vyzván Gudrúnou, aby promluvil znovu s Brynhildou 31 (29); uvádí se v rozmluvě Sigurda s Brynhildou 31 (29); jeho druhý rozhovor s Brynhildou 31 (29) [konec]; dá zavraždit Sigurda 32 (30); rozmluva s Brynhildou *ibid.*; chce Gudrúně zaplatit pokutu ve zlatě za vraždu Sigurda 34 (32); je pozván Atlim 35 (33); vykládá sny své ženy Glaumvor 37 (35); přijíždí k Atlimu 38 (36); bojuje proti Atliho bojovníkům 38 (36); je zajat 39 (37); nechce nic prozradit o pokladu 39 (37); je vhozen do hadí jámy 39 (37) [konec]; Gudrún klade jej za vzor svým synům Hamðirovi a Sorlimu 43 (41); a lituje jeho skonu *ibid.* — O jeho jméně srov. Ger.-Sijm. I, 387 (Hdl. 27,1) a Schütte 76; Reallexikon I, 358—361 (A. Heusler) s. v. Burgundensage. — Komm. II, 288, pozn. k Dráp. Nifl. 15—17 Gunnar-lifrar: „Dass Gunnar durch sein Harfenspiel alle Schlangen bis auf eine einschläferte, wird in den Liedern nicht gesagt, wohl aber in der Vqls. s. c. 37 (Olsens Ausg. s. 101, 9 f.); dass diese letzte Schlange Atles Mutter war, berichtet nur Od 30, 1—2. Nach Od und Vqls. s. wird Gunnar aber nicht in die Leber, sondern ins Herz gestochen.“ — Jeho konec (v hadí jámě, harfa) „hat S. Bugge aus Überlieferungen der Wandalen in Afrika leiten wollen“ (RL I, 359). O posledním králi Vandalů (harfa atd.) srov. L. Schmidt, Gesch. d. Wandalen², München 1942, 141, pozn. 2. Prokop II 6 uvádí dopis mezi Herulem Farou, který měl znemožnit přísun potravin do těžko přístupného místa, kde se ve skalnatém městě Medeos zdržoval poslední král Vandalů, Gelimer. A k tomu dopisu praví Schmidt: Der von Prokop II 6 mitgeteilte Briefwechsel zwischen Fara und dem Könige ist freilich sicher nicht authentisch. Das gilt vor allem von der berühmten Bitte Gelimers um eine Harfe, ein Brot und einen Schwamm, die als Phantasieprodukt Prokops anzusehen ist. — Tento úsudek o korespondenci je podán bez

blíže odůvodnění se strany L. Schmidta. Nemusí tu jít o „Phantasieprodukte Prokopia“, který se sám tažení zúčastnil a byl o událostech dobře zpraven. Je zajímavé, že o jiných zprávách Prokopiových L. Schmidt nijak netvrdí, že by byly „Phantasieprodukte“. Zkratka L. Schmid t nevidí v Gelimerově prosbě immanentní rys hrdého, nepoddajného krále germánského a proto tuto scénu ignoruje. (Něm. text o tom srov. J. Bühler, Die Germanen der Völkerwanderung. Nach zeitgenössischen Quellen, Leipzig 1925, Aus Prokops Wandalenkrieg, zejména str. 323 a násl.).

Guthormr (vzniklo patrně lidovou etymologií z pův. Goþmárr, ahd. Godomär = Godomaris v Lex. Burg.), nevl. syn krále Gjúkiho a královny Grímhildy 26 (25); je popouzen k tomu, aby zabil Sigurda 32 (30); provede vraždu na Sigurdovi, je sám zabit 32 (30); jeho mrtvola spálena 33 (31). G. v Písni o Nibelunzích Gernot) nevlastní bratr Gunnarův a Hogniho, vrah Sigurdův; podle Ghv. 4 a Hm. 6 je zavraždění Sigurdovo činem Hogniho jako v něm. pověstech hrdinských. — Je vlastně „ein Stiefsohn des Gjúki“ (auch in Skáldskaparnál, kap. 39 41—42; Gotthormr var stjúpson Gjúka; pochází tedy z dřívějšího manželství Grímhildy, což je v rozporu se Sg. 20 (1—2) Vit skolom Guthorm gørva at vígi, yngra bróður, ófróðora! = Chceme Guthorma získat pro vraždu, mladšího bratra, nerozumného.

Golnir, jötunn 9 (Sinfjotli vyčítá Granmarovi, že pásl kozy obra Golnira); (srov. HH. I, 43, 3: þá er þú Gullnis geitr mólkaðir).

Haddingjar 34 (32) = sloka 28 = Gudr. II, 22; viz pozn. E. W., Edda 189, „země Haddingjů — možná kenning (opis) pro „moře“; pak by had z Haddingjů země byl (podle výkladu Buggova) další kenning, znamenající chaluhy. Hadding je mořský král (tj. král víkingů) jinak blíže neznámý“. Proti tomu srov. Komm. II, 303 „Lyngfisk langr lands Haddingja“ ist „die lange Schlange aus dem Totenreiche“. — Die ungeschnittene Ähre (ax óskorit) steht für sich. Die Ähre war in der Volksmedizin wirksam gegen Zauberei, wenn sie sine ferro abgetrennt wurde. — Proti dřívějšímu čtení (Neckel, Walter a j.): lyngfiskr langr, lanz Haddingja ax óskorit nutno podle Komm. II, 303 čísti: lyngfiskr langr lanz Haddingia, ax óskorit atd.

Hagbardr, Hámundar sonr 26 (25).

Hagbardr, Hundigs sonr 9.

Haki, Hámundar sonr 26 (25).

Hákon (král Dánský, u jehož dcery þory, patrně choti Hálfovy, pobývala Gudrún) 34 (32); osobnost jinak neznámá, (srov. Komm. II, 297, pozn. ke Gdr. II, 14 3—4, a zejména ibid. 269, pozn. k Sg. 54, 1).

Hálfr konungr (král Dánský; snad je tento Hálfr identický s Álfem Hjálprekssonem, druhým manželem Sigurdovy matky Hjordís. Sigurd žil „in grauer Vorzeit“, dánský král jménem Hálfr v 10. stol. neexistoval. þóra, jak je známa ze severských dějin, byla dcera norského krále Hákona Adalsteinfostriho (+961) 34 (32); srov. lit. uved. sub Hákon.

Hamðir, sonr Jónakrs konungs 41 (39), (syn Jónakra a Gudrúny, jeho vlastní bratr je Sorli, nevlastní Erp). Je matkou Gudrúnou popouzen k tomu, aby se pomstil na králi Jormunrekko-vi za potupnou smrt Svarhildinu 42 (40); padne v hrdinném boji ibid.; srov. eddické básně: Gudrúnarhv. a velkolepou, žel neúplně dochovanou a na mnoha místech nejasnou báseň Hamdismál (Neckel vyd., str. 258 a násl., str. 262—269 nové seřazení slok). — U Jordanise, kap. 24, se vypravuje, že Ermanaricha zranili mečem bratři Sarus a Ammius, aby pomstili svou sestru Sunildu, kterou dal král ušlapat a roztrhat divokými koňmi za to, že její manžel od něho odpadl (pro mariti fraudulentu discessu). O jméně srov. Komm. II, 413: Ammius z gót. *Hamaþius (miles armatus loricated, ahd. Hamadeo, Hamideo, atd. často. Jeho jméno dalo podle mého mínění důvod k tomu, že v VS se praví, že Gudrún dává synům brnění, kterému železo neuškodilo þat er nú at segja frá sonum Gudrúnar, at hon hafði svá búit þeira herklæði, at þá bitu eigi járn; srov. též Skáldsk. kap. 42 = F. Jónsson, Snorri Sturluson, Edda, S. 188 f. — str. 190 En er þetta spurði Gudrún, þá eggjandi hon sonu sína til hefndar eptir Svanhildi.

En er þeir bjoggusk til ferðar, þá fekk hon þeim brynjur ok hjálma svá sterka, at eigi mundi járn á festa; srov. dále: þá stáðu upp hirnmenningar ok sóttu þá ok fengu eigi sótt þá með vápnum. — O jméné Sarus srov. Komm. II, 413 „von diesen latinisierten Formen ist Sarus wohl die Verkürzung eines mit sarwa — komponierten Eigennamens (vgl. ahd. Saroberht, Saramund, Saroward, Sarulf = Förstemann I, 1074 f.) und das nord. Sǫrle ein Deminutivum, das ahd. ebenfalls als Sarilo, Sarelo belegt ist“. (Srov. jediný sthn. doklad v Hild. 4 sunufatarungo iro saro rihtun, garutun se iro gudhamun; srov. také Eph. 6, 11 gahamoþ izwis sarwam (dat. pl.) gudis, v kterém máme také základy pro obě jména). — O písní o Hamdiróvi srov. RLG A 1, 627 (Ermenrich): Die Brüder finden durch Ermenrichs Gefolge den Tod. Sie haben eisengefeite Rüstungen: erst den Steinwürfen der Goten erliegen sie. Die Ursprünglichkeit dieses Motivs folgt daraus, dass die Namen beider Helden auf die Rüstung zielen (hama-, sarwa-): ein klarer Fall sinnvoller Namengebung. War die verbesserte, unverwundbar scheinende Eisenbrünne geradezu der Keim der beiden Gestalten (Detter—Heinzel)? Ovšem k překladu písně Hm. (u Genzmera Thule I. str. 54) praví A. Heusler: Man vermisst hier den Hinweis (totiž v písní samé) auf die gefeierten Rüstungen, auch den Rat, den Gotenkönig nicht zum Sprechen kommen zu lassen, což se dá vyvodit ze slok 26 (pozn. Jormunrek allein durchschaut die Unverwundbarkeit der Brünen und gibt den verhängnisvollen Befehl, die beiden Helden zu steinigen) a 27 („Schlimmes tatst du, Bruder, da du diesen Schlauch löstest: oft aus diesem Schlauch kam schlimmer Rat; s pozn.: Sorli wirft dem Bruder vor, dass er den König zu Worte kommen liess). — Domnívám se, že právě naopak: obě postavy tak typicky pojmenované zavdaly příčinu k sekundárnímu motivu: k motivu o nezničitelnosti jejich brnění. To vedlo dále k rozšíření pověsti o některé prvky, z nichž se právě ten, že Gudrún jim dala zvlášť upravené brnění a také rady, aby nepotřísnili veliké předměty (např. kameny) a — jak uvádí Heusler v Genzmerově překladu — nepřipustili, aby se gót. král dostal k mluvení — nedochovaly v Hm. — Ale VS to zvlášť podtrhuje. To bylo také patrné v původní staré (gótské a pak) severské písní.

Hámundur, fadir Haka ok Hagbarz 26 (25).

Hámundur, Sigmundar sonr, bratr Helgiho 8.

Hedinsey, ostrov 9; podle Ger.-Sijm. Komm. II, 84 (HH I, 23, 4 = Neckel HH I, 22, 8) pravděpodobně Hiddensee, ležící západně od Rujany. Dříve se myslelo na osady Store Hedinge (město) a Lille Hedinge na ostrově Sjællandu (mezi zálivy Koge a Fakse). Místo, uvedené v této souvislosti, totiž Stafnsnes (HH I, 23, 2) patrně odpovídá dnešnímu místu Stevns Klint (právě mezi Store a Lille Hedinge). Místo jsem navštívil dne 4. VIII. 1957 spolu se svým žákem prom. fil. J. Hendrychem, který mě právě na toto nádherné zákoutí (m. j. Højerup gamle Kirke) upozornil. (Jinak se většina názvů vyskytujících se v HH I, 8, např. Sólfiql, Snæfiql, Sigarsvellir, Hátún atd. pokládá za fingovaná. Avšak Hringstaðir HH I, 8 je nejpravděpodobněji město Ringstad na Sjællandu).

Helmir Brynhildin a Áslaugin pěstoun (fóstri) 24 (23), 25 (24). Vítá Gunnara ucházejícího se o Brynhildu 29 (27); rozhovor s Brynhildou 29 (27); s Áslaug, dcerou Sigurda a Brynhildy, přenocuje na Spangareid a je zabit 1 (43).

Hel bohyně podsvětí; podsvětí.

Helgi, Sigmundar sonr, dostává jméno 8, jeho vojenská tažení 9; vítězí nad Hoddbrododem, synem krále Granmara, a ožení se se Sigrunou 9. Helgi byl původně z rodu dánských Ylfingů a teprve pozdější kontaminací se stal Volsungem (U Volsungů jde o knížecí rod jihogermánský).

Hervardr, Hundings sonr, je zabit Helgim 9.

Hindarfjall, Hindská hora (vl. hora laně; 4. sýkorka praví, že by měl Sig. jet upp á Hindarfjall, kde spí Brynhild) 20; Sigurd se ubírá na Hindarfjall, Hindskou horu, a probouzí spící Brynhildu 21 (20).

Hjall, (þræl 11) 39 (37); otrok Atliho, který pracoval v kuchyni a krmil prasata („der auf dem

über dem Stalle angebrachten Brettergerüst, hjallr [scaffold, frame of timber, shed] seine Lagerstätte hat“, Komm. II, 352. Atli mu dá vyříznout srdce, místo Hognimu, aby přelstil Gunnara, který žádá spatřit srdce svého bratra Hogniho na důkaz, že bratr je mrtev (přisahal si, že žádný z nich, pokud bude i jeden z nich na živu, neprozradí místo ukrytého pokladu). Hunové si chtějí pro každý případ ponechat Hogniho jako svědka. Gunnar pozná tento podvod.

Hjálmgunnar, 21 (20); Brynhild mu nedopřeje vítězství a porazí ho proti vůli Ódinově; Ódin jí za to bodne uspávacím trnem.

Hjálprekr (z něm. Helferich, lat. Hilpericus, Chilpericus; jméno pochází z něm. pověsti), konung af Danmørk, otec Sigurdova otčima Álfa, druhého manžela Hjordisy 12, 13; na jeho dvoře je Sigurd vychován 13; Brynhild vyčítá Gudrúně, že Sigurd, její muž, byl praell Hjálpreks konungs 30 (28).

Hjórdís (vlastně jméno valkýry, jinde nedoložené; hjorr m. meč, dís f. ženská božská bytost, valkýra); Eylima dóttir, sestra Grípirova; zvolí si starého Sigmunda za manžela 11; za bitvy se skrývá v lese 11; mluví s ním před smrtí na bojišti 12; provdá se za Álfa, syna dánského krále Hjálpreka 12.

Hjorvardr, Hundings sonr 17; je zabit Sigurdem ibid.

Hljóð, dóttir Hrímnis jotuns, (dcera obra Hrímnira) mluví se o ní na konci kap. 1, přináší ženě krále Rerira jablko, jehož působením královna počne; provdá se za Volsunga, s kterým má 10 dětí 2;

Hlymdalir (vlastně údolí křiku) 29 (27), sídlo Heimira, pěstouna Brynhildy 1 (43).

Hnikarr (= Ódinn) 17 (sloka 5 = Rm. 19,1); „Stosser“ (= Speerkämpfer; srov. Komm. I, 212 k Grm. 47,2 = Neckel 47).

Hoddbroðr, Granmars sonr, jemuž Hogni slibil svou dceru za ženu 9; Sigrún jím pohrdá, je zabit Helgim ibid.

Hreidmarr, otec tří synů: Fáfna, Ota a Regina 14; dostává pokutu ve zlatě od Ásů za zabití Ota 14.

Hrímnir, jotunn (má dceru Hljóð, s kterou se ožení Volsung) 2.

Hrings synir, synové krále Hringa (Hring HH I, 52, jen na tomto místě); jméno jinak časté; ve VS 9 se neuvádějí jména synů, srov. však HH I, 52: Bjóði þér Hogni ok Hrings sonom, Atla ok Yngva, Álf inom gamla; Hringovi synové jsou jen Atli a Yngvi, nikoli Álf; srov. Komm. II, 101.

Hringstaðir 8 (patrně Ringsted, město na hlavním ostrově Dánska, na Sjællandu); Sigurd je dává do vínku Helgimu (viz Sólfjöll).

Hropr (= Ódinn), srov. ahd. hrōft, tedy „Rufer“ nebo „Beschwörer“; 21 (20), sloka 14 = Sd. 13, 6.

Hrottli, swerð 20; patrně z ags. Hrunting „Stösser“, od sta. hrinda (srov. Beowulf 1457, 1490, 1659, 1807).

1457	wæs þæm hæft-mece Hrunting nama, þæt wæs æn foran ealdgestræona; Hrunting hiess man die Heftschnaide, eins der ersten von den alten Kleinoden.
------	---

Fáfnuv meč, jehož se zmocní Sigurd; pův. podle Skáldsk. kap. 40 Hreidmarrův, srov. prózu na konci Fm. 44, pr. 5.

Hrungnir („Lärmer“, obr s kamennou hlavou, kterého zabil Thor, srov. Snorra Edda, Skáldsk. kap. 17); 21 (20) sloka 15 = Sd. 15,5. Ranisch, str. 36, v. 102, má Rognis od Rognir, což se v rejstříku Olsenově uvádí také: Rognir (Raugnis hs. 51, 26) se Hrungnir.

Húnaland, 1, 2, 11; tj. jižní země, v Eddě znamená húnskr tolik co sudroenn adj. jižní (na jihv,

- pocházející z jihu), jihogermánský; srov. eddické adj. húnlenzkr = hunenländisch a húnskr. (Neckel, Die Edda, übertragen von K. Simrock, Berlin 1927, str. 142; Sie [Brynhild] nennt Sigurd den „Hunnischen“, weil man im Norden gelegentlich die Völker, mit denen die Burgunden zu tun hatten, verwechsel hat. Auch „Goten“ ist uneigentlich zu nehmen).
- Hundligr** (psí syn); původně patrně přezdívká, později snad knížecí rod (resp. kmen?); srov. také Widsid 23 Mearchealf (wéold) Hundingum; srov. Komm. II, 76. Král H. zabit Helgim 9; jeho synové ibid. Alf, Eyolf, Hervard, Hagbard; Sigurdův boj proti synům Hundingovým 17 (Lyngvi a jeho smrt); Brynhild chválí vítězství mladého tehdy ještě Sigurda 26 (25) nad syny Hundingovými.
- Hýnlr**, pl. Hunové, jinak v Eddě jen Húnar, např. Guðr. II, 15, 6: rekka Húna = bojovníky Hunů; nom. pl. Akv. 34, 4.
- Hœnir**, ás = bůh 14; (Walter, 184, vykládá to jméno jako: „ochránce, strážce“, přidržuje se nejistého výkladu Kauffmannova (Beitr. 18, 175), uvedeného v Komm. I, 22; podle Neckla (překl.) str. 447: „ein Ase, Name und Wesen dieses Gottes ist dunkel“).
- Hogni** konungr, otec Sigrúnin, spojenec Granmarův a Hoddbroddův 9.
- Hogni**, Gjuka sonr 26 (25), 28 (26), 29 (27). Jede se Sigurdem a Gunnarem za Brynhildou (na koni zvaném Hǫlki) 29 (27); spoutá Brynhildu 31 (29); snaží se na prosbu Gunnarovu mluvit s Brynhildou 31 (29); z počátku se nechce dát přemluvit k tomu, aby byl Sigurd podveden 32 (30); po vraždě Sigurda pronáší tato slova [32 (30)]: „Nyní se splnilo, co Brynhild předpověděla, a tento zločin nebudeme moci nikdy napravit“, — Stejně tak nebrání tomu, když si chce Brynhild vzít život [32 (30)]: „Nechť ji nikdo od smrti nezdržuje, neboť od té doby, kdy sem zavítala, nebyla nikdy ku prospěchu ani nám ani komukoli jinému“; je pozván Atlim 35 (33); vykládá sny své ženy 35 (33) konec a 36 (34); jede k Atlimu 37 (35); bojuje s bojovníky Atliho 38 (36), 39 (37); je chycen, je mu vyříznuto srdce 39 (37); jeho syn Niflungr pomáhá Guðrúně při vraždě Atliho 40 (38); Guðrún jej staví svým synům Hamðirovi, Erpovi a Sorlimu za vzor neohrožené odvahy a statečnosti 43 (41); Z něm. (ahd. Haguno) Hagen; na severu, jakož i v něm. Písní o Rohovém Seyfridovi, zaujímá místo Giselherovo jako syn Gjúkiho a jako bratr Gunnara a Guðrúny. Z jeho stare úlohy pův. vraha Siegfriedova máme v Eddě jen dvě stopy: Ghv. 4, kde praví Hamðir Guðrúně: Litt mundir þú leyfa dáð Høgna, þá er Sigurd vǫkþo svefni ór = Málo jsi chválila čin Hogního, když vzbudili ze spánku Sigurda; zcela podobně v Hm. 6; srov. Gutthormr.
- Hǫlki**, hestr, kůň Hogního 29 (27).
- Jarisleifr** = Jaroslav, syn Vladimíra (+ 1015), měl za manželku Ingigerðr Ólafsdóttir; (srov. co uvádí E. Walter — přesně podle Komm. II, 301, což mělo být, stejně jako na jiných místech vysvětlivek — uvedeno!); ve službě Grímhildy, doprovází Grímhildu s jinými reky ke Guðrúně, která se zdržuje u krále Alfa 34 (32). Srov. Guðr. II, 19, 2 a E. Walter str. 107 a 189.
- Jónakr**, konungr, třetí manžel Guðrúny, otec Hamðira, Sorliho a Erpa (patrně slovanského původu, srov. č. junák, rus. junéc, junóša, junyj atd. a nikoli, jak se domníval F. Jónsson, přetvořený tvar jména Odoaker, gót. *Áuda — wakrs). Brynh. předpovídá Guðrúnino manželství s ním 32 (30) (konec), srov. 41 (39); Randvér, syn Jormunrekkův, a Bikki, zlý rádce krále Jormunrekka, ucházejí se o ruku Svanhildy, dcery Sigurda a Guðrúny 42 (40).
- Jormunrekk**, konungr (něm. Ermenrich, východogótský král Ermanarich, jeho kříše je zničena Huny 375, v pověstech jako ukrutný tyran [lit. srov. Brockhaus 5,647]).
- Kosthera**, kona Høgna, snaží se rozluštit Guðrúniny runy, jež falšoval Vingi 35 (33); (jméno vymyšlené básníkem eddické písně Atlamál.)
- Kráka** (kráka = vrána); přezdívká dcery Brynhildy a Sigurda, Áslaug, daná jí starými manžely Akim a Grimou 1, (43).
- Láganes** 9 místo toho má HH I, 39 á nesi Ságo; podle VS nutno čísti (Bugge, Grundtvig) Lágar. Sága (od síaviděti) je prý tolik co „Seherin“. Müllenhoff v ní viděl hypostasi za bohyni Frigg.

Podle bohyně Ságy je pojmenováno předhoří v HH I. Ve VS nutno číst Ságanes? Srov. Komm. II, 93, kde se m. j. čte: „Ein Gehöft Ságnes liegt im Kirchspiel Hyllestad unweit von der Mündung des Sognefjords. Dass das Vorgebirge nach der Göttin Sága benannt wurde, ist wahrscheinlich, lässt sich aber nicht feststellen. Die Vols.-saga, Kap. 9, „nennt die Lokalität Laganes, was gewiss nur ein Schreibfehler ist“.

Langbarðar, Langobardi 34 (32); v Guðr. II, 19 Langbarzli ðar = lidé vousáče, t. j. lidé Atliho, ve VS 34 (32) þar vóru Langbarðar, Frakkar ok Saxar, však jde o Langobardy, Franky, Sasy, místo bylo doplněno redaktorem.

Leifr, skipstjórnarmadr Helga 9 (velitel lodí, jichž vrchním velitelem byl Helgi).

Ljóð, viz Hljóð.

Loki, bůh Loki; syn obra Fárbautiho a Laufey, choť Sigyny, záluďný a škodolibý, původce veškerého zla mezi bohý. Od slova lúka, tedy „Schliesser, Beendiger“; vládne ohněm, který zničí jednu celý svět (ragnarøk Götterdämmerung); pravý opak a odpůrce zbožného a nevinného boha Baldra. (Jiné jeho jméno je např. Loptr; Bugge chtěl odvozovat jméno od Lucifer); srov. o něm. Komm. I, 49, Hoops RL 3, 162—166.

Lyngvi, konungr, Hundings sonr; uchází se o Hjordis, dceru krále Eylimiho 11; urputné střetnutí se Sigmundem, v němž padnou Sigm. a Eylimi 11, 12; Lyngvi se domnívá, že zničil všechny Volsungovce 12; je porazen Sigurdem 17. (tolik co „Heidebewohner“?).

Nauð (nouze); název runy (35).

Norvasund 9; Srov. HH I, 24:

En ungr konungr þðrom sagði:
seint kvað at telia af Trönœyri
langhöfðoð skip und líðondom,
þau er í Orvasund útan fóro.

R má iorva svad. Většina vydavatelů čte: í Orvasund, čemuž nutno dáti přednost, i když fara může býti spojováno s předmětovým ak. — (Srov. Komm. II, 85). Bugge pokládá tento název za překlad názvu Strelasund (Stralsund). V Komm. se udává, „was nicht unmöglich ist, da in der Knytl. saga öfter wendische Ortsnamen übersetzt sind (Kaminin durch Steinborg, Stettin durch Birstaborg) . . .“. Jméno Orvasund je jinak nedoloženo. VS má Norvasund; jde o chybu, neboť Norvasund znamená gibraltarskou úžinu (od norr úzký, stísněný [srov. ags. nearu, sts. naru, novoangl. narrow]).

Niflungr, Högna sonr; provede společně s Guðrúnou pomstu na králi Atlim za zabití bratří Gunnara a Hogniho 40 (38). Ve VS jde o vlastní jméno, původně označení burgundského rodu, vyskytující se jen v Br. 16, 10, Dráp Niflunga (nadpis v písňové Eddě), Akv. (často), Am 52, 5. Jinak ještě v opisech (kenning) pro zlato skattr Niflunga, róg Niflunga.

Norðrlönd, 34 (32); chvála Sigurda: jeho jméno se bude vždycky oslavovat v německé zemi a v zemích severských, co svět světem stojí; Heimir přchá s dcerou Brynhildy a Sigurda na sever 1 (43).

Nóregr, Norsko; Heimir putuje na sever, až konečně zakotví v malé osadě zvané Spangareid, kde je též zákeřně zavražděn; odtud přichází dvanáct tisíc mužů, aby bojovali s Helgim 9.

Óðrún; z předpovědi Brynhildy, kterou vůči Gunnarovi sdělila před svou smrtí, víme, že Óðrúnu miloval a chtěl si ji vzít za manželku Gunnar, ale Atli tento záměr překazil 32 (30).

Óðinn, hlavní bůh severních Germánů. (Etym.: tolik co der Atem — dech, duch; odpovídá něm. Wodanovi). — Pomáhá svému synovi Sigimu 1, 2; posílá Rerirovi oplodňující jablko 1 (konec); Rerir se odebírá k Óðinnovi 2; mladé manželce Hjordis sděluje k smrti raněný Sigmund, že si Óðinn nepřeje, aby dále bojoval; proto napřáhl proti němu svůj oštěp, o který se meč rozbil na několik kusů 12; z jednotlivých kusů meče si dal později Sigurd ukovat Re-

- ginem jedinečný meč; radí Sigurdovi při výběru koně Graniho (13); přichází s jinými bohy k Hreidmarrovi (13); bodne Brynhildu uspávacím trnem; Brynhild o tom vypravuje Sigurdovi (kap. 21).
- Óinn**, je otec Andvariho, majitele velkého pokladu, jež musí Andvari jako výkupné vydat Lokimu, který poklad vydá též jako výkupné za bohy Hreidmarrovi, kap. 14 (sloka č. 3).
- Orkningr**, bratr Bery čili Kostbery, ženy Hogniho, kap. 7 (35); účastní se s bratry Gudruninými, Gunnarem a Hognim a jinými hrdiny výpravy k Atlimu.
- Otr**, syn Hreidmarra, je zabit Lokim. Bohové musí za něho zaplatit Hreidmarrovi velké výkupné. (Nibelunský poklad) 14.
- Rán**, bohyně moře, od níž si vypůjčí Loki síť, aby chytil trpaslíka Andvariho, který v podobě štiky lovil ryby ve vodopáde zvaném Andvarafors, kap. 14.
- Randvér** (rönd f. štít, verr m. muž); syn Jormunrekka, uchází se o ruku Svanhildy pro svého otce 42 (40); je obviňován zlým rádcem Bikkim z nečestného poměru se Svanhildou a proto pověšen na šibenici 42 (40).
- Raudabjörg**, místo v Nørsku 9.
- Reginn**, syn Hreidmarra, vychovatel Sigurdův u dvora krále Alfa; popouzí Sigurda, aby zabil Fáfnira 13; vypravuje Sigurdovi o původu a osudech pokladu 14; zhotoví Sigurdovi meč Gram z kousků Sigmundova rozbitého meče 15; jede se Sigurdem na Gnítskou pláň 18; pije Fáfnirovu krev 19; je zabit Sigurdem 20; srov. 25 (24), 29 (27 a to sloku 23), 31 (29).
- Rerir**, syn Sigiho 1, 2 (srov. Prologus k Snorriho Eddě; viz Sigi).
- Ríðill** (sverd) jméno meče (též podle Norna-gest-pátturu meč Reginna) 19 (v Skáldsk. kap. 40 Refill; k slovesu ráða = sem a tam se pohybovatí, byl nazván podle elasticity čepele).
- Rín**, Rýn, říše Gjúkiho v oblasti rýnské 26 (25); dvě královny Brynhild a Gudrún se jdou koupat do řeky Rýna 30 (28); Gunnar nechce po smrti Hogniho prozradit místo, kde byl poklad ukryt: „Nechť Rýn vládne zlatem, než aby Hunové jej nosili na svých rukou (konec kap. 39 [37]); k tomuto místu VS srov. Akv. 27,5:

Rýn nechť vládne knížecím pokladem sváru,
prudká řeka, od Ásů pocházejícím Nibelunků dědictvím
— ve valci se vodě nechť se blyští cizí prsteny! —
spíše, než aby se na rukách třpytilo hunským synům!

Rognir, viz Hrungrir.

- Saxar**, 34 (32); Sasové (viz Langbardar) účastní se Gudrúnina svatebního průvodu k Atlimu.
- Sigarr** (ahd. Sigiheri, ags. Sigehere), jméno hrdiny.
- Sigarr**, a Siggeir — bojovníci na ostrově Fýnu; jejich činy vetkává Gudrún s královskou dcerou Þórou do kobereců 34 (32).
- Siggeir** (ahd. Sigger, tj. Sieg-Ger), král v Gautlandu, uchází se o ruku Signý, dcery krále Volsunga 3; slaví s ní svatbu 3; ubírá se domů a zve k sobě Volsunga a jeho syny 4; útočí proti nim; Volsung padne a jeho synové jsou zajati 5; dá deset synů v čele se Sigmundem do klády 5; Sinfjotli popouzí Sigmunda, aby zabil Siggeira 8; Sigmund a Sinfjotli se pokoušejí provést na něm pomstu; Siggeir je vsadí do rovu 8; je spolu se Signý upálen v domě (konec kap. 8); Granmar vyčítá Sinfjotlimu, že je nevlastním synem krále Siggeira (9).
- Sigi**, zabije na lovu sluhu Brediho a je proto prohlášen za vlka na posvátném místě. kap. 1; dobývá hunskou zem; je proti němu veden útok ze strany jeho příbuzných; je zabit 1. Srov. SE kap. 4. Prologu:
„Enn þrði sonr Óðins er nefndr Sigi, hans sonr Rerir; þeir langfedr réðu þar fyrir, er nú er kallat Frakkland, ok er þadan sú ætt komin, er kǫllud er Volsungar. Frá ǫllum þeim eru stórar attir komnar ok margar.“

Sigmundr, syn Sigurdův: uvádí se v kap. 28 (26); Grimhild nutí Gudrúnu, aby si vzala Atliho a tvářila se tak, jako kdyby žili Sigmund a Sigurd a jako by měla více synů 34 (32).

Sigmundr, syn Volsunga, král hunské říše; vystaví halu, ze které vyčnává strom dětí 2, dostává od Ódina meč 3; navštíví krále Siggeira, je zajat a vsazen do klády 5; zdržuje se v podzemní chatrči hluboko v lese 6; Signý pošle k němu do lesa své dva syny, aby na nich vyzkoušel chrabrost 6; Signý ho navštíví v chatrči 7; Sinfjotli přichází k Sigmundovi 7; ve zkoušce chrabrosti obstojí 7; Sigmund a Sinfjotli vlkodlaky 8; chce se pomstít na Siggeirovi, ale je vyvrazen 8 (uprostřed); je vsazen do klády (druhá třetina kap. 8); zapálí Siggeirovu halu a přivodí tak Siggeirovu smrt 8 (konec); vrací se do své říše 8 (konec); ožení se s Borghildou a má s ní syna Helgiho 9; účastní se pohřební slavnosti konané na počest Borghildina bratra, který byl zabit Sinfjotlim; na této hostině je Sinfjotli otráven 10; získá Hjordis, padne v boji proti Lyngvimu 11, 12; jeho poslední slova k Hjordis 12; z jednotlivých kusů jeho meče je ukován Sigurdův meč Gram 15; Sigurd jej chce pomstít 16; uvádí se jako otec Sigurdův 17, 18, 26, (25); Sigurd se vydává za jeho syna 28 (26); Brynhild se rozhodla při rozmluvě s Atlim pro Sigurda, syna Sigmunda 32 (31); Brynhild vypravuje Gudrúně o Sigmundově smrti; Brynhild vypravuje o hrdinských činech mladistvého Sigmundova syna 26 (25).

Signý, dcera krále Volsunga 2; proti své vůli se provdává za krále Siggeira 3; odjíždí s ním do Gautlandu 4; varuje otce a bratry, kteří přijali pozvání krále Siggeira do Gautlandu 5; radí Siggeirovi, aby vsadil její bratry do klády 5; pomáhá Sigmundovi z klády 5; posílá k němu do chatrče své dva syny 6; navštíví Sigmunda a po této návštěvě porodí Sinfjotliho 7; setkává se se Sigmundem a Sinfjotlim, kteří se ve dvorci krále Siggeira ukryli, aby ho zabili 8; vhadzuje tajně Sinfjotlimu do rovu otýpku slámy, do které je zabalen Sigmundův meč a slanina 8 (konec); podstoupí smrt spolu se svým chotěm Siggeirem, když byla před tím prozradila tajemství původu Sinfjotliho.

Sigrún, dcera krále Hogniho, panna štítonoška, má si vzít za muže Hoddbrodda; Helgi Hoddbrodda v boji zabije a ožení se se Sigrún 9.

Sigurdr, zvaný Fáfnoš, syn Sigmunda, narodí se a je vychován u krále Hjálpreka 13; vybere si koně Graniho 13; Reginn mu vypravuje o Fáfnirovi a jeho pokladu 14; Reginn ukuje Sigurdovi z kousků Sigmundova meče meč Gram 15; Sigurd u svého strýce Grípira 16; pomstí se za svého otce na synech Hundingových 17; zabije Fáfniira 18; opéká Fáfnirovo srdce 19; rozumí, co mu radí sýkorky 20; zmocní se Fáfnirova pokladu v jeho sluji 20; přichází na Hindarfjal (srnčí hora) a probouzí Brynhildu 21 (20), která ho zasvěcuje a poučuje o moudrosti uložené v runách (vyučuje ho runoznalství) 21 (20); udílí mu rady do života 22 (21); odjíždí na svém koni; jeho výzbroj, dovednosti a povaha 23 (22) (tato kapitola je vypůjčena částečně z Thidrekseagy); přichází k Heimirovi 24 (23); rozhovor s Brynhildou; oba dva si znovu přisahají věrnost 25 (24); Gudrúnin sen o Sigurdovi 26 (25) a 27; přichází ke králi Gjúkimu; Brynhild mu dává nápoj zapomení a Sigurd se ožení s Gudrúnou 28 (26); získává Brynhildu pro Gunnara 29 (27); rozhovor s Gudrúnou po jejím výstupu s Brynhildou 30 (28); je obviňován v rozmluvě Brynhildy s Gudrúnou 30 (28); je ceněn a chválen Brynhildou v rozmluvě s Gunnarem 31 (29); rozmlouvá s Brynhildou 31 (29); Brynhild popouzí k jeho vraždě 32 (30); Sigurd zabit Gutthormem 32 (30); Gudrún chválí výtečné vlastnosti svého zavražděného manžela 32 (30); Sigurd obviněn z nevěry Brynhildou za rozhovoru s Gunnarem 32 (31); — jeho tělo spáleno na hranici spolu s Brynhildiným a několika otroky 33 (31); Sigurd je vychvalován Gudrúnou 34 (32); 35 (33); Atli vyžaduje po bratřích Gudrúniných Sigurdův poklad 38 (36); Gudrún nemůže zapomenout na svého prvního chotě 40 (38); Sigurdova dcera Svanhild 41 (39), 42 (40); Gudrún vzpomíná Sigurda 43 (41); Áslaug, dcera Sigurda a Brynhildy 1 (43).

Sinfjotli, odpovídá sthném. Sinter — fizzilo. Jméno označuje zvíře „mit sinterfarbigen (gelblich grauen) Fesseln“, tj. vlka; mhd. vizzeloch „Hinterbug des Pferdefusses“, odvozené od fet „Fuss“; nhném. die Fessel = spěnka, také spěňák; Trübner Deutsches Wb. 2,332 Fessel,

- mhd. vezzel, „unterer Teil des Pferdebeins zwischen Mittelfuss und Huf; od koně je pak výraz přenesen na vlka. — Syn Sigmunda a jeho sestry Signý; jeho narození 7; přichází k Sigmundovi a je jím vyzkoušen (obstojí při zkoušce zdatnosti) 7; stává se vlkodlakem spolu se Sigmundem 8; zapálí se Sigmundem Siggeirovu halu 8; účastní se s Helgim válečné výpravy 9; pouští se do slovního sporu s Gudmundem, synem Granmarovým 9; zabije Borghildina bratra 10; napije se otráveného nápoje a umírá 10.
- Skadi** (má sluhu jménem Bredi) 1.
- Sleipnir** (k ahd. slifan „der rasch dahin gleitende“ Ódinův kůň, kterého zplodil obrovský hřebec Svadilfari [ten, který snáší obtíže] s Lokim, který se proměnil v kobylu) — kůň Ódinův, od něhož pochází Sigurdův kůň Grani 13; runy na jeho zubech 21, sloka 15 (= Sd. 15).
- Snævar**, syn Hogniho, účastní se s bratrem Sólarem výpravy k Atlimu 37 (35); (jméno se vyskytuje v Am. 30, 9; o sev. jménech komponovaných se Snæ — historicky doložených — srov. Sijm.-Ger. II, 376).
- Sok**, 9; ostrov, chyba místo Sogn. Neckel píše ve svém vydání Eddy HH I, 50, 3 i sogn; srov' Komm. Gloss. 155^b sogn m. offenes Meer (?), HH I, 50, 5 (má býti 3) zu súga, also wohl „das Ebhende und Flutende“, identisch mit Sogn, dem Namen des grossen Fjordes“. Nejde patrně o norský Sognafjord, podle Ger.-Sijm. II, 100: „Jedenfalls ist der Ort an der wendischen (tj. baltischen) Küste zu suchen“.
- Sólarr**, syn Hogniho, účastní se s bratrem Snævarem též výpravy k Atlimu 37 (35). Jméno se vyskytuje v Am. 30, 9; o sev. jménech komponovaných se Sól — pouze fingovaných — srov. Ger.-Sijm II, 376.
- Sólfjöll** (sluneční hora), jméno kraje, který dává Sigmund svému synovi Helgimu do vínku; (fingované jméno, vymyšlené západoseverským básníkem HH I, 8, jméno se nehodí do dánského prostředí) 8 (v HH I, 8 je uváděn ještě Snæfjöll a Sigarsvöllr). Tam se setkává Granmar s Hoddbrodem 9.
- Spangareid**, osada, dnes Spangereid v Norsku; tam přijde Heimir s malou Áslaug a hodlá přenocovat u starých manželů, Akiho a Grímy. Aki ho zabije sekerou 1 (43).
- Surtr** (obr ohně, tolik co černý). Na konci světa (Ragnarøk) hodí — podle Vsp. 52 a Snorriho Eddy, kap. 50 — oheň na zem a spálí celý svět; patří mezi odpůrce bohů 18. Surtr je vládcem Múspelheimu, ohnivého světa, položeného na jihu, a kníže ohnivých démonů, v jichž čele podstoupí boj proti bohům na konci světa. Surtr se vyskytuje pouze v několika severských pramenech (viz o tom v knize: S. Nordal, Völuspá. Vølvens spådom. Fra islandsk ved Hans Albréchtsen. København 1927, str. 101 a násl., a Ger.-Sijm. I, 61 a násl.).
- Svafrlǫð**, žena z družiny Gudrúny 31 (29) (o první části komposita a podobných jménech srov. Ger.-Sijm. I, 410).
- Svanhildr** (Svanhild = bojovnice v podobě labutě, vlastně jméno valkýry, srov. Kára í álpjarlíki = Kara v podobě labutě). Jméno bylo ve středověku časté. U Jordanesa (Get. kap. 24) se jmenuje ona žena Sunilda; o jejím osudu viz heslo Hamdir, o jmeně srov. Komm. II, 270. — Doera Sigurda a Gudrúny. Brynhildr předpovídá její osud 32 (30); její krása je vychvalována ~ 41 (39); je vychována u Jónakra 41 (39); Randvér, syn Jormunrekkův s Bikkim ji odváží k Jormunrekovi 42 (40); je podezřívána z nečestného poměru k Randvérovi a proto rozdupána divokými koňmi 42 (40); Gudrún popouzí své syny Hamdira a Sorliho k provedení pomsty na Jormunrekovi 43 (41).
- Svarinshaugr** 9 (haugr = pahorek, hora; Svarinn; zeměpisně nelze toto jméno blíže určit); „at Svarinshaugi“, kraj tak nazvaný, kterým vládne Hoddbrodd (srov. údaje u násl. hesla).
- Šveggjudr**, jméno koně 9; srov. Ger. Sijm. II, 88 a 97.
- Sveipudr**, jméno koně 9; (HH I, 47, Svipudr).
- Sqrll**, syn krále Jónakra 41 (39); je spolu se svým bratrem Hamdirem popouzen Gudrúnou,

- aby se jeli pomstít na Jormunrekovi za smrt Svanhildinu 43 (41); padne v boji proti Gótům, býv na popud Ódinův ukamenován 44 (42). — Výklad jeho jména pod heslem Hamdir.
- Týr**, bůh války 21, sloka 7 = Sd. 6,6 (srov. RL 4, 370); odpovídá římskému Marsovi, srov. sthněm. Ziestac = den Boha Zia, tj. něm. Dienstag.
- Úskaptr** (= VS Óskaptr) 18; poslední boj mezi bohy a mocnostmi zla se odehraje na rovině Vígríðr, podle jiné tradice na ostrově Óskopnir, Fm 15.
- Valbjörg**, 34 (32); osada, kterou dává Grímhild Gudrúně jako pokutu za zavraždění Sigurda a vezme-li si Atliho za muže. Místní jména se nedají identifikovat Gðr II, 33, 3. Bugge, Beitr. 35, 241 připomněl Widsíð 76 a další: and innd Casere | seþe winburga gaweald ahte | wiolena and wilna and Wala rices and with Caesar, who had festive cities in his power, riches and treasures, and the realm of the Romans; srov. M. Lehnert, Poetry and Prose of the Anglo-Saxons, Berlin 1955, str. 13, a 81.
- Valdamarr af Danmörk**, místo eddického Valdarr; účastní se s Eymodem a Jarisleifem cesty ke králi Halfovi za Gudrúnou 34 (32).
- Varinsey**, neznámý blíže ostrov 9; (Varins patrně gen. od vlastního jména Varinn, doloženého runovými nápisy a též v ahd. Warin, Werin, Warinbold, Warinbart, atd.).
- Varinsfjörðr**, 9 neznámá blíže mořská zátoka. Podle Buggeho označení příslušníka kmene Varinů, uváděných už Tacitem v Germ. kap. 40; později spojil týž badatel název ostrova se slov. kmenem Varnabi, na které připomíná mecklenburská řeka Warnow (podle Komm. II, 53—54); vše hypotéza. Viz Varinsey.
- Vinbjörg**, 34 (32), osada, kterou dává Grímhild Gudrúně, viz Valbjörg.
- Vingi** (patrně hypokoristikon k wini, srov. ahd. Winiger, Winigard, Winigild [S. G. II, 365]); Atliho posel ke Gjukovcům 35 (33); jede s nimi k Atlimu a je zabit Gjukovci 37 (35).
- Væringjar**, 23 (22) — Seveřané ve službách byzantského císaře, pak Skandinávci vůbec.
- Völsungr**, syn Rerira, jeho narození 2; ožení se s Hljod, jeho děti 2; postaví halu 2; provdá svou dceru Signý za krále Siggeira z Gautlandu 3; navštíví se syny svého zetě Siggeira v Gautlandu, ač varován dcerou Signý; padne v boji proti Siggeirovi 5.
- Völsungr** = Volsungovec, člen, příslušník rodu Volsungů = Sigurd 17, sloka 5; ponejvíce pl. Völsungar. Rod Volsungů je chválen 2; Siggeir se domnívá, že všichni Volsungovci jsou mrtví 6; Sinfjotli pravým Volsungovcem 7, 8; Sigmund volá na Siggeira, že ne všichni Volsungovci jsou mrtví 8; Helgi — Volsungovec 8; vojska Volsungovců 9; o Volsunzích 10; (Sigmund a Sinfjotli, Sinfjotliho smrt); bojuje s Eylimim proti Lyngvimu 11; který se domnívá, že zabil všechny Volsungovce 12; Regin vyčítá Sigurdovi, že nemá chrabrost Volsungovců 13; Sigurd sám o sobě prohlašuje, že ten je z rodu Volsungů, kdo projel plamenným valem a probudil Brynhildu 21 (20); chvála rodu Volsungů a Gjukungů 40 (38).
- Vóra**, Hákonardóttir 34 (32), dcera krále Hákona. S ní se zdržuje Gudrún po smrti Sigurdově na dvoře krále Halfa (srov. Gðr. I, próza na konci, Gðr. II, 13).
- prasnæs**, 9. písařská chyba místo þórsnæs, Cod. Regius HH I, 40, 8; toto místní jméno je doloženo v Norsku dvakrát v Sogn a Hardangru (srov. Ger.-Sijm. II, 94).
- þýverskr** = þýðverskr, německý.